

съдържание. В архетипалната за Яворовата *граница* творба обаче дори не можем да твърдим, че символиката („тъмничен зид“; „прозорец жаден“; „врата ръждиви“; „скала сред морето“; „облак на небето“) е употребена несъзнателно. Напротив, символът е толкова „жив“ (П. Рикъор), до такава степен устремно обогатяван в съприкосновението си с други мотиви в текста (съществуващия отвъд *зида*, различен и непознат *език-свят*), че съвсем основателно можем да говорим за много по-изразителни символи у ранния Яворов, значително редуцирали семантичния си обхват в късната му поезия, застинали до знаци при абстрахираното си „преговаряне“. В този смисъл „Пред тъмничен зид“ може да се определи (без да звучи пресилено!) и като **конститутивна** творба спрямо възникващите по-нататък в творчеството на поета символики на преградата, спрямо моделирането в късните му творби на едно преградно (или набраздено от прегради) пространство: „Ще дойдеш ти отсам **преградни** бездни, върхове...“ („Пръстен с опал“, 1906) (подч. м. Б. Д.). Предчувстваната в „Пред тъмничен зид“ ситуация – на апокалиптично рухване на преградата („ще блъвне тука камен всяк, / на правий гняв под вихра бързи / ще рухнеш ти – ти, зидо як“) също така добива архетипално значение в по-късни творби с ярко изразена *граница*:

„Вечната стена – с глава я не разбих.“
(„Ледена стена“, 1906)

Чудовище си ти, но колко бих желал
при тебе да проникна в тъмнината

.....
И как блажено ще гориш тогаз
и как се бих при тебе стоплил аз!

(„Чудовище“, 1906)¹²